

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP-4100-08-01/2011

Nr ewid. 37/2011/P10057/KGP

Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 64 Główny Urząd Miar

Warszawa maj 2011 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2010 roku
budżetu państwa w części 64
Główny Urząd Miar**

Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Andrzej Otrębski

Zatwierdzam:

(-) Stanisław Jarosz

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 19 maja 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
Cel i zakres kontroli	4
Uwarunkowania prawne i organizacyjne.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	6
Ocena ogólna.....	6
Sprawozdawczość.....	6
Uwagi i wnioski	7
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	8
Księgi rachunkowe.....	8
Budżet krajowy	8
Wydatki w układzie zadaniowym	13
Inne ustalenia kontroli	14
4. WYKONANIE PLANÓW FINANSOWYCH DOCHODÓW WŁASNYCH.....	15
5. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI.....	16
Protokół.....	16
Wystąpienie pokontrolne.....	16

ZAŁĄCZNIKI

1. Wprowadzenie

Cel i zakres kontroli

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji przeprowadziła, na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 64 – Główny Urząd Miar. Czynności kontrolne realizowane były od dnia 5 stycznia do dnia 28 marca 2011 r.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania *ustawy budżetowej na rok 2010*² w tej części pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Kontrola została przeprowadzona w Głównym Urzędzie Miar (zwanym dalej także Urzędem lub GUM) i obejmowała okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2010 r. Kontrola przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi w NIK standardami kontroli oraz założeniami metodycznymi do kontroli wykonania budżetu państwa³.

Uwarunkowania prawne i organizacyjne

Dysponentem części budżetowej 64 jest Prezes GUM. W 2010 r. w części 64 funkcjonowało 12 dysponentów III stopnia (Prezes GUM oraz 9 Dyrektorów Okręgowych Urzędów Miar⁴ – organów nadzorowanych przez Prezesa GUM, zgodnie z *ustawą z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach*⁵ i 2 Dyrektorów Okręgowych Urzędów Probierczych⁶ – organów podległych Prezesowi GUM, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania organów i urzędów administracji probierczej*⁷, wydanym na podstawie *ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. Prawo probiercze*⁸).

Struktura administracji miar⁹ w Polsce jest trzystopniowa i składa się z Centrali GUM w Warszawie (siedziba), 9 Okręgowych Urzędów Miar¹⁰ oraz 58 Obwodowych Urzędów

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 102).

³ Por. <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁴ Dalej OUM.

⁵ Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441 ze zm.

⁶ Dalej OUP.

⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 47.

⁸ Dz. U. Nr 55, poz. 249 ze zm.

⁹ Komórki organizacyjne GUM zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym GUM oraz Okręgowe i Obwodowe Urzędy Miar.

¹⁰ Z siedzibami w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu)

Miar¹¹. Administrację probierczą¹² w Polsce stanowią 2 OUP (w Warszawie i Krakowie), podporządkowane GUM, którym podlega dziesięć Obwodowych Urzędów Probierczych¹³.

Aktem prawnym o podstawowym znaczeniu dla pozyskiwania dochodów budżetowych w części 64 jest *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 października 2004 r. w sprawie opłat za czynności urzędowe wykonywane przez organy administracji miar i podległe im urzędy*¹⁴, zmienione *rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2005 r.*¹⁵ – wydane na podstawie *ustawy Prawo o miarach*.

Wysokość opłat pobieranych przez organy administracji probierczej reguluje *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 lipca 2001 r. w sprawie wysokości opłat za czynności organów i urzędów administracji probierczej oraz trybu ich pobierania*¹⁶, zmienione *rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 sierpnia 2005 r.*¹⁷ – wydane na podstawie *ustawy Prawo probiercze*.

Dysponent części 64 realizował w 2010 r. zadanie priorytetowe nr 6.5. „Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii i probiernictwa” w ramach funkcji państwa 6 „Koordynacja polityki gospodarczej kraju”.

Doboru spraw do kontroli w GUM dokonano w oparciu o dobór losowy i dobór celowy, w którym wybrano do badania operacje największe pod względem wartości.

W 2010 r. w części 64 nie były realizowane wydatki budżetu środków europejskich.

¹¹ *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 19 marca 2010 r. w sprawie zniesienia niektórych obwodowych urzędów miar oraz określenia obszaru działania i siedzib okręgowych i obwodowych urzędów miar* (Dz. U. Nr 56, poz. 341). Obwodowe Urzędy Miar są jednostkami budżetowymi.

¹² Komórki organizacyjne GUM oraz Okręgowe i Obwodowe Urzędy Probiercze, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym GUM.

¹³ *Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 września 2003 r. w sprawie określenia obszaru działania i siedzib okręgowych i obwodowych urzędów probierczych* (Dz. U. Nr 177, poz. 1728). Obwodowe Urzędy Probiercze są jednostkami budżetowymi.

¹⁴ Dz. U. Nr 229, poz. 2309 ze zm.

¹⁵ Dz. U. Nr 182, poz. 1530.

¹⁶ Dz. U. Nr 81, poz. 883 ze zm.

¹⁷ Dz. U. Nr 160, poz. 1347.

2. Podsumowanie wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2010 roku budżetu państwa w części 64 – Główny Urząd Miar.

NIK pozytywnie ocenia realizację oraz rzetelność planowania dochodów budżetowych przez GUM. Plan dochodów na 2010 r. Urząd wykonał w 94,3%. Wpływ na to miały również czynniki zewnętrzne, a ponadto nastąpiła poprawa poziomu wykonania planu w stosunku do roku poprzedniego (88,2%). Również pozytywnie NIK ocenia rzetelność planowania oraz legalność, celowość i gospodarność wydatkowania środków budżetowych przez GUM.

Prezes Urzędu prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu, tj. według zasad określonych w art. 175 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*¹⁸.

Do wydania powyższej oceny wykorzystano wyniki przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz badania próby 0,12% zrealizowanych dochodów¹⁹ i 4,02% zrealizowanych wydatków budżetowych.

Stwierdzone uchybienia polegające na niestosowaniu pisemnych procedur wewnętrznych dotyczących wykonywania zadań określonych w *Regulaminie Organizacyjnym* dla Biura Rozwiązań Systemowych nie miały istotnego znaczenia dla realizacji budżetu.

Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie łączne sprawozdania budżetowe Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych i Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa części 64 za rok 2010. Sprawozdania zostały opracowane z wykorzystaniem Systemu Obsługi Budżetu Państwa Trezor. Ocena sformułowana została na podstawie wyników badania mechanizmów systemu Trezor. Dają one pewność co do prawidłowości przenoszenia danych pod względem formalno-rachunkowym ze sprawozdań jednostkowych do sprawozdań łącznych.

Powyższe sprawozdania, jak i sprawozdania o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów

¹⁸ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹⁹ Odsetek kwoty dochodów poddanych badaniu (wielkość próby) wynika ze znacznego rozdrobnienia dochodów realizowanych przez Urząd.

dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał (Rb-Z), zostały sporządzone na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i 12 sprawozdań jednostkowych. Sprawozdania sporządzane były w terminach określonych *rozporządzeniami Ministra Finansów: z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej*²⁰ oraz *z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*²¹.

Uwagi i wnioski

Wyniki kontroli wskazują na potrzebę wdrożenia pisemnych procedur wewnętrznych dotyczących wykonywania zadań określonych w *Regulaminie Organizacyjnym* dla Biura Rozwiązań Systemowych.

²⁰ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

²¹ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

Księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wiarygodność ksiąg rachunkowych, poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych, system rachunkowości i księgowości komputerowej, funkcjonowanie mechanizmów kontroli zarządczej oraz kontroli wewnętrznej. Powyższą ocenę sformułowano na podstawie przeglądu analitycznego, obejmującego zbiór 62 736 pozycji zaewidencjonowanych w dziennikach GUM, odzwierciedlających operacje finansowe na kwotę 846 180,9 tys. zł, oraz próby 112 dowodów/zapisów księgowych dotyczących wydatków budżetowych w Centrali GUM (rozdział 75001) na kwotę 5 064,5 tys. zł, wylosowanej metodą monetarną²². Badaniem objęto również 5 faktur dotyczących dochodów, dobranych w sposób losowy na łączną kwotę 83,7 tys. zł, co stanowiło 0,12% dochodów zrealizowanych w części 64.

NIK stwierdza, że zapisy księgowe odpowiadały prawidłowo zaewidencjonowanym dowodom księgowym, operacje gospodarcze potwierdzone tymi dokumentami były legalne, gospodarne i celowe. Dowody/zapisy księgowe spełniały wymogi formalne dotyczące poprawności dowodu, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, kompletności i poprawności formalnej zapisu/dowodu w księgach rachunkowych, były prawidłowe pod względem wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach, w podziałkach klasyfikacji budżetowej oraz potwierdzały terminowe regulowanie zobowiązań.

Budżet krajowy

Dochody

NIK pozytywnie ocenia rzetelność planowania i realizacji dochodów budżetowych przez GUM. Urząd co prawda nie zrealizował w pełni planu dochodów na 2010 r., ale NIK dostrzega działania Prezesa GUM w celu zwiększenia rzetelności ich planowania, co skutkowało poprawą poziomu tego wykonania w stosunku do roku poprzedniego.

W *ustawie budżetowej na rok 2010* ustalono dochody budżetowe w części 64 na 74 676 tys. zł. W 2010 r. zrealizowano je w wysokości 70 399 tys. zł. Największy udział w strukturze dochodów (75%) stanowiły opłaty z wykonywanej legalizacji przyrządów pomiarowych oraz badania i cechowania wyrobów z metali szlachetnych (w wysokości 52 707,2 tys. zł osiągnięte w § 0690 *Wpływy z różnych opłat*).

²² Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

Dochody budżetu państwa w części 64 były niższe od zaplanowanych w *ustawie budżetowej na rok 2010* o 4 277 tys. zł. Plan 2010 r. wykonano na poziomie 94,3%, odnotowując jednak poprawę w stosunku do roku poprzedniego, w którym wykonanie planu dochodów kształtowało się na poziomie 88,2%. Dochody niższe od planu zrealizowali dysponenti III stopnia, tj. Okręgowe Urzędy Miar i Okręgowe Urzędy Probiercze (rozdział 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*) w łącznej kwocie 60 155,6 tys. zł (93,4% planu dla tych dysponentów). Centrala GUM (rozdział 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*) wykonała planowane dochody w wysokości 10 243,4 tys. zł (100,04% planu).

Dochody budżetowe zostały przez GUM zaplanowane rzetelnie, a do ich niewykonania w rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* przyczyniło się także ich podwyższenie przez Ministerstwo Finansów²³. Dysponent części 64 ustalił i przekazał w sierpniu 2009 r. do MF plan dochodów budżetowych rozdziału 75007 na 2010 r. (62 437 tys. zł) w wysokości niższej od wykonania w 2009 r. o 2 257 tys. zł, głównie z powodu znacznego zmniejszenia liczby przyrządów zgłaszanych do prawnej kontroli metrologicznej²⁴. Wielkość dochodów zaplanowanych przez dysponenta części 64 w tym rozdziale została zwiększona przez MF w toku prac nad *ustawą budżetową na rok 2010* o 2 000 tys. zł, tj. do wysokości 64 437 tys. zł. Tylko jedna terenowa jednostka podległa (OUM w Warszawie) wykonała w pełni (111,5%) zaplanowane dochody w rozdziale 75007. Pozostałe jednostki podległe (osiem OUM i dwa OUP) uzyskały dochody niższe od planu²⁵. Przyczyny wykonania dochodów w wysokości niższej od planu (76,8%) przez OUP wynikały głównie ze spadku liczby i masy wyrobów z metali szlachetnych zgłaszanych do badania i cechowania, spowodowanego sytuacją kryzysową w sektorze złotniczym oraz ze spadku liczby wyrobów zgłaszanych przez klientów litewskich w związku z zaostrzeniem kryteriów honorowania na Litwie cech umieszczonych w urzędach krajów-członków UE. Niższe natomiast wykonanie planu dochodów przez OUM spowodowane było m.in.²⁶: mniejszą liczbą przyrządów pomiarowych zgłaszanych do wykonania czynności metrologicznych, zwiększeniem liczby wydanych upoważnień do legalizacji pierwotnej i ponownej producentom przyrządów pomiarowych i podmiotom serwisującym sprzęt, zwiększoną liczbą przyrządów

²³ Dalej MF.

²⁴ Uzasadnienie do projektu budżetu GUM na 2010 r.

²⁵ OUM w Krakowie – 99,6%, OUM we Wrocławiu – 97,7%, OUM w Poznaniu – 88,5%, OUM w Katowicach – 95,0%, OUM w Gdańsku – 95,1%, OUM w Łodzi – 90,6%, OUM w Bydgoszczy – 94,9%, OUM w Szczecinie – 95,4%, OUP w Warszawie – 83,5%, OUP w Krakowie – 71,6%.

²⁶ Wg wyjaśnień zawartych w pismach dyrektorów OUM do Prezesa GUM oraz Informacji BRS przedstawionej na posiedzeniu Kolegium GUM w dniu 15 grudnia 2010 r.

masowych (wodomierzy, liczników energii, ciepłomierzy, gazomierzy) na polskim rynku po ocenie zgodności wykonanej w innych krajach UE, wykonywaniem przez administrację miar czynności bardziej pracochłonnych (za które opłata jest niższa), wygaszaniem produkcji wodomierzy zgłaszanych do prawnej kontroli metrologicznej przez największego ich producenta w kraju, reorganizacją obwodowych urzędów miar (OUM Katowice), nieregulowaniem należności za legalizację przyrządów pomiarowych przez jedną z firm. W celu poprawy planowania dochodów (o co wnioskowała NIK po kontroli budżetu za 2009 rok) Prezes GUM wydała w lipcu 2010 r. *Procedurę Ogólną „Planowanie budżetowe”*. Na posiedzeniu Kolegium GUM w grudniu 2010 r. Prezes GUM zapowiedziała powiązanie rzetelności planowania dochodów przez dyrektorów OUM i OUP z wysokością przyznawanych im nagród.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. należności pozostałe do zapłaty wynosiły 5 717 tys. zł. Natomiast zaległości netto²⁷ wyniosły 4 579,7 tys. zł i były wyższe o 12,4% w porównaniu do 2009 r. Powodem wzrostu zaległości było nieregulowanie opłat w terminie przez kontrahentów, wobec których toczą się postępowania egzekucyjne. Należności, jak i zaległości dotyczyły głównie opłat z tytułu wykonywanej legalizacji i wzorcowania przyrządów pomiarowych oraz badania i cechowania wyrobów z metali szlachetnych. Na koniec 2010 r. nie wystąpiły zaległości niewyegzekwowane ani należności, których termin płatności został odroczony bądź rozłożony na raty. Windykację zaległości prowadzono bez zastrzeżeń.

Badaniem objęto 0,12% (83,7 tys. zł) dochodów zrealizowanych w części 64. Próba do badania została dobrana w sposób losowy. W wyniku tego badania NIK stwierdza, że dochody były rzetelnie pobierane, ewidencjonowane i przekazywane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w terminach określonych w § 4 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*²⁸.

Dane dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w tabeli, stanowiącej załącznik nr 1 do *Informacji*.

Wydatki

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia rzetelność planowania oraz legalność, celowość i gospodarność wydatkowania środków budżetowych przez GUM.

²⁷ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane.

²⁸ Dz. U. z 2006 r. Nr 116, poz. 784 ze zm.

W ustawie budżetowej na rok 2010 ustalono wydatki w części 64 w wysokości 125 944 tys. zł. W ciągu roku zostały one zwiększone z rezerwy celowej²⁹ o 13,6 tys. zł do ostatecznej wysokości 125 957,6 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 125 916,3 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach i 102,6% wydatków zrealizowanych w roku 2009 (122 775 tys. zł). Wydatki zostały zrealizowane w dwóch działach: dziale 750 *Administracja publiczna*, rozdziale 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* w wysokości 33 299,2 tys. zł i rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* – 92 615,6 tys. zł³⁰) oraz dziale 752, rozdziale 75212 *Pozostałe wydatki obronne* w wysokości 1,5 tys. zł).

W strukturze rodzajowej wydatków dominowały wydatki bieżące jednostek budżetowych (122 042 tys. zł), stanowiące 96,9% wydatków części 64. Wydatki majątkowe stanowiły 2,8% (3 469 tys. zł), a świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,3% (405 tys. zł). W strukturze wydatków bieżących największą pozycję (54%) stanowiły *Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej* w wysokości 66 031 tys. zł (§ 4020). Wydatki bieżące w 2010 r. wzrosły w stosunku do 2009 r. o 1,4%, głównie z powodu konieczności dokonywania większej ilości remontów i napraw sprzętu metrologicznego. Największe kwotowo wydatki majątkowe (2 708 tys. zł) wykonane zostały w § 6060 (*Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*). Efektem rzeczowym wydatków majątkowych były głównie zakupy aparatury badawczej i kontrolno-pomiarowej służącej zwiększeniu niezawodności i ciągłości pracy systemów pomiarowych, sprzętu komputerowego specjalnego przeznaczenia, aplikacji/programów pomiarowych zwiększających efektywność pracy w laboratoriach.

Środki z rezerwy celowej w wysokości 7 tys. zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na sfinansowanie dodatku służby cywilnej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi dla dwóch urzędników GUM. Niewykorzystane środki w wysokości 6,6 tys. zł zostały zwrócone do MF w obowiązującym terminie.

W wyniku przeniesień wydatków pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej na podstawie art. 171 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*, dokonano jednoczesnego zwiększenia i zmniejszenia wydatków na kwotę łączną 3 942,4 tys. zł. Na przeniesienia

²⁹ Część 83, poz. 20, na podstawie 2 decyzji Ministra Finansów: z dnia 13 sierpnia i 15 października 2010 r. - pisma znak FS-4135-22/64/KCO/423/10 i FS5-4135-28/64/KCO/632/10 w związku z wnioskami Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 lipca i 14 października 2010 r. pisma znak DSC/WZ.3590-1(3)10 i DSC/WZ.3590-6(2)10 130689/10.

³⁰ Z tego: 81 520 tys. zł – 64,7% OUM i 11 096 tys. zł – 8,8% OUP.

wydatków majątkowych dysponent części 64 uzyskał zgodę Ministra Finansów. NIK nie zgłasza zastrzeżeń odnośnie celowości i legalności dokonywanych przeniesień wydatków.

Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza zastrzeżeń do celowości i rzetelności planowania środków na wydatki bieżące i majątkowe oraz gospodarności i rzetelności ich wydatkowania, a także przestrzegania przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*³¹.

Na koniec 2010 r. zobowiązania ogółem w części 64 wynosiły 6 744,9 tys. zł i były wyższe o 3,1% od ich stanu na koniec 2009 r. (6 540 tys. zł). Wystąpiły one w dziale 750, w rozdziale 75001 (1 709,6 tys. zł³²) i rozdziale 75007 (5 035,3 tys. zł). Zobowiązania wymagalne³³ oraz przeterminowane nie wystąpiły.

Ministerstwo Finansów przekazało w 2010 r. na rachunek GUM kwotę 125 957,6 tys. zł. Niewykorzystane środki (41,2 tys. zł) GUM zwrócił na rachunek budżetu państwa w dniu 17 stycznia 2011 r., tj. w terminie określonym w *rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*³⁴. Dysponent części 64 rzetelnie prowadził gospodarkę środkami pieniężnymi. Procedury w zakresie finansowania jednostek podległych były prawidłowe.

Badaniem objęto 4,02% (5 064,5 tys. zł) wydatków zrealizowanych w części 64 (125 916,3 tys. zł). Próba do badania (112 pozycji wydatków) została dobrana metodą monetarną. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dane dotyczące wydatków budżetowych zaprezentowano w tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do *Informacji*.

Łączne wydatki na wynagrodzenia (z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym) w części 64 wyniosły 83 383 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach (83 408,2 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 4 206 zł i w porównaniu do 2009 r. (4 345 zł) zmalało o 3,2%. Wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska w GUM (Prezesa i dwóch Wiceprezesów) zostały ustalone w wysokości wynagrodzenia przysługującego tym osobom w grudniu 2008 r., tj. stosownie do postanowień *ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe*³⁵.

³¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

³² Z kwoty tej 74,2% dotyczyło § 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne*.

³³ Wynikające z odrębnych ustaw oraz prawomocnych orzeczeń sądów lub ostatecznych decyzji administracyjnych oraz uznane za bezsporne przez właściwą jednostkę sektora finansów publicznych, będącą dłużnikiem.

³⁴ Dz. U. Nr 245, poz. 1 637.

³⁵ Dz. U. Nr 20, poz. 101 ze zm.

Przeciętne zatrudnienie – wg Rb-70 – wyniosło 1 652 osoby (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych). Było ono niższe od planowanego zatrudnienia po zmianach (1 753 osoby) o 101, tj. o 5,8%. W porównaniu do 2009 r. (1 659 osób) nastąpił spadek przeciętnego zatrudnienia o 7 osób, czyli o 0,4%.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do *Informacji*.

Wniosek z kontroli wykonania budżetu państwa za 2009 r., dotyczący zapewnienia dokonywania wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zgodnie z przyjętą klasyfikacją wydatków budżetowych, został zrealizowany.

Wydatki w układzie zadaniowym

Zdaniem NIK, stopień prac nad wdrożeniem budżetu zadaniowego jest zaawansowany. GUM, planując budżet zadaniowy na rok 2010, wyodrębnił działania wchodzące w skład podzadań. Sposób określenia wydatków na realizację poszczególnych działań oraz metodologia określenia mierników i ich wartości dla podzadań, a także zasady ewidencji wydatków w układzie zadaniowym nie budzą zastrzeżeń NIK.

Dysponent części 64 realizował w 2010 r. zadanie 6.5. „Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii i probierstwa” w ramach funkcji państwa 6. „Koordynacja polityki gospodarczej kraju”. W ramach tego zadania, dysponent wyodrębnił dwa podzadania: „Wykonywanie czynności metrologicznych na potrzeby podmiotów funkcjonujących w gospodarce krajowej” (realizowane przez GUM i terenową administrację miar) oraz „Badanie i cechowanie wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzór nad obrotem tymi wyrobami” (realizowane przez administrację probierczą).

Dysponent prawidłowo zdefiniował działania dla podzadań („budowa, modernizacja, utrzymanie państwowych wzorców jednostek miar i wzorców odniesienia GUM oraz stanowisk pomiarowych”, „przekazywanie wartości legalnych jednostek miar od państwowych wzorców jednostek miar do przyrządów pomiarowych”, „nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustaw Prawo o miarach, o towarach paczkowanych, o systemie tachografów cyfrowych”, „badanie i cechowanie wyrobów z metali szlachetnych oraz dokonywanie ekspertyz wyrobów i stopu”, „nadzór nad wyrobami szlachetnymi w RP”).

Dysponent prawidłowo określił cele, które planuje osiągnąć (sprawna realizacja zadań z zakresu metrologii i probierstwa, zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów wielkości fizycznych w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar, niedopuszczanie do obrotu wyrobów z metali szlachetnych niespełniających wymogów prawnych i eliminowanie z obrotu wyrobów nieodpowiadających próbom, nieoczekiwanych

lub oznaczonych fałszywymi cechami). Ustalając mierniki określające stopień realizacji celów, dysponent przyjął zasadne założenia, że mierniki mają mieć charakter stały, posiadać wiarygodne i dostępne źródło danych oraz zapewnić możliwość prowadzenia bieżącej ewidencji i oceny stopnia realizacji w okresach kwartalnych.

Prawie w pełni osiągnięta została zakładana wartość miernika „Liczba przyrządów pomiarowych poddana czynnościom metrologicznym do liczby przyrządów zgłoszonych do wykonywania czynności metrologicznych” (wykonanie 99,9% wobec planowanej wartości miernika – 100%). Nie został wykonany w pełni poziom miernika „Liczba zbadanych i ocechowanych wyrobów” (wykonanie 7 209 tys., tj. 87,8% z planowanej liczby 8 208 tys.). Wynikało to przede wszystkim ze spadku liczby wyrobów z metali szlachetnych zgłaszanych do badania i cechowania.

Inne ustalenia kontroli

Dysponent części 64 sprawował nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych jednostek organizacyjnych, zgodnie z art. 175 *ustawy o finansach publicznych*, w tym nad dokonywaniem przez GUM wstępnej oceny celowości poniesionych wydatków oraz realizacją właściwych procedur.

Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza zastrzeżeń do wykonania planu audytu. Po przeprowadzonym audycie wewnętrznym zostały wydane zalecenia dotyczące opracowania i zaktualizowania dokumentów dotyczących polityki kadrowej. Po przeprowadzonym audycie informatycznym przez certyfikowanego audytora zewnętrznego zostały wydane zalecenia dotyczące opracowania i wdrożenia strategii informatycznej. Realizacja zaleceń audytowych została zaplanowana w GUM do czerwca 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła brak pisemnych procedur wewnętrznych dotyczących wykonywania zadań regulaminowych określonych dla Biura Rozwiązań Systemowych (BRS), zobowiązanego do koordynacji kontroli zarządczej w GUM. Wymóg udokumentowania systemu kontroli zarządczej procedurami wewnętrznymi, instrukcjami, wytycznymi i innymi dokumentami wewnętrznymi (spójnymi i dostępnymi dla wszystkich osób, dla których są niezbędne) wynika z postanowień rozdziału II lit. C pkt 10 *Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych*³⁶. Dyrektor BRS zadeklarował, że planuje opracowanie i wprowadzenie stosownej procedury wiążącej komórki organizacyjne GUM i nie wyklucza przygotowania i wdrożenia procedur wewnętrznych w zakresie zadań kontroli zarządczej określonych dla BRS w *Regulaminie Organizacyjnym GUM*.

³⁶ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

4. Wykonanie planów finansowych dochodów własnych

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi zastrzeżeń do realizacji planów finansowych dochodów własnych GUM.

W 2010 r. GUM prowadził dwa odrębne plany finansowe dochodów własnych w części 64, dziale 750, rozdziale 75001.

Plan finansowy dochodów własnych GUM³⁷, po zmianach zatwierdzony przez Prezesa GUM w dniu 6 października 2010 r., obejmował stan środków na dzień 1 stycznia 2010 r. w wysokości 7,9 tys. zł, pochodzących z odszkodowań i wpłat za uszkodzone lub utracone mienie. Uzyskane dochody z tego tytułu w 2010 r. wyniosły 0,5 tys. zł. Rozchody (z przeznaczeniem na sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z odtwarzaniem uszkodzonego lub utraconego mienia) wyniosły 8,4 tys. zł, z tego 0,5 tys. zł przeznaczono na usługi remontowe, a 7,9 tys. zł wpłacono do budżetu w dniu 29 grudnia 2010 r.

Plan finansowy dochodów własnych GUM³⁸, po zmianach zatwierdzony przez Prezesa GUM w dniu 22 grudnia 2010 r., obejmował dochody z tytułu szkoleń w zakresie tachografów cyfrowych, opłat za wydanie zaświadczeń potwierdzających posiadanie uprawnienia technika warsztatu i opłat za przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów na technika warsztatu z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych. Dochody były przeznaczane na wydatki bieżące i inwestycyjne związane z uzyskiwaniem ww. dochodów. Stan środków dochodów własnych na dzień 1 stycznia 2010 r. wynosił 14,1 tys. zł. Uzyskane dochody w ciągu 2010 r. wyniosły 52,6 tys. zł. Na wydatki przeznaczono 44,3 tys. zł, a do budżetu zwrócono 22,4 tys. zł w dniu 3 stycznia 2011 r.

³⁷ Rachunek dochodów własnych utworzony decyzją nr 17 Prezesa GUM z dnia 29 grudnia 2009 r. na podstawie art. 22 ust.5 i ust. 1 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*.

³⁸ Rachunek dochodów własnych utworzony z dniem 28 kwietnia 2006 r. decyzją nr 2 Prezesa GUM z dnia 27 kwietnia 2006 r. na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i 2 *ustawy o finansach publicznych* w związku z art. 16 ust. 7 i art. 17 ust. 2 pkt 4 i 5 *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych* (Dz. U. Nr 180, poz. 1 494 ze zm.).

5. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Protokół

Protokół kontroli podpisano bez zastrzeżeń w dniu 4 kwietnia 2011 r.

Wystąpienie pokontrolne

Wystąpienie pokontrolne skierowano do Prezesa Głównego Urzędu Miar w dniu 13 kwietnia 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o wdrożenie pisemnych procedur wewnętrznych dotyczących wykonywania zadań określonych dla Biura Rozwiązań Systemowych w *Regulaminie Organizacyjnym GUM*. W odpowiedzi z dnia 21 kwietnia 2011 r. Prezes GUM poinformowała, że w celu usprawnienia prac BRS związanych z gromadzeniem i analizą danych z zakresu administracji miar i probierczej, analizą obszarów działania OUM i OUP oraz przedstawianiem wniosków, analizowaniem i sporządzaniem zbiorczej informacji na podstawie zebranych sprawozdań w GUM opracowana zostanie pisemna polityka. Polityka ta będzie miała charakter ogólnego dokumentu określającego tryb oraz terminy zbierania materiałów na potrzeby złożenia przez Prezesa GUM oświadczenia o stanie kontroli zarządczej.

Załącznik nr 1

Dochody budżetowe

L.p.	Wyszczególnienie	2009	2010		5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie	
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
	Ogółem, w tym:	76 479	74 676	70 399	94,3
1.	dział 750 <i>Administracja publiczna</i>	76 479	74 676	70 399	94,3
1.1.	rozdział 75001 <i>Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej</i>	11 785	10 239	10 243,4	100,0
1.1.1.	§ 0690 <i>Wpływy z różnych opłat</i>	7 359	5 913	5 500,4	93,0
1.1.2.	§ 0830 <i>Wpływy z usług</i>	4 286	4 300	4 629	107,7
1.2.	rozdział 75007 <i>Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej</i>	64 694	64 437	60 155,6	93,4
1.2.1.	§ 0690 <i>Wpływy z różnych opłat</i>	51 754	50 970	47 206,8	92,6
1.2.2.	§ 0830 <i>Wpływy z usług</i>	12 509	13 133	12 507	95,2

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik nr 2

Wydatki budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010			6:4	6:5
		Wykonani e	Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonani e		
		tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8
	Ogółem, w tym:	122 775	125 944	125 957,6	125 916,3	100,0	100,0
1.	dział 750 <i>Administracja publiczna</i>	122 774	125 942	125 955,6	125 914,8	100,0	100,0
1.1.	rozdział 75001 <i>Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, w tym:</i>	32 146	33 940	33 333,9	33 299,2	98,1	99,9
	§ 4020 <i>Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej</i>	17 687	17 642	17 648,6	17 642,9	100,0	100,0
1.2.	rozdział 75007 <i>Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej, w tym:</i>	90 628	92 002	92 621,7	92 615,6	100,7	100,0
	§ 4020 <i>Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej</i>	50 708	48 705	48 387,9	48 387,9	99,3	100,0
2.	dział 752 <i>Obrona narodowa</i>	1	2	2	1,5	75,0	75,0
2.1.	rozdział 75212 <i>Pozostałe wydatki obronne</i>	1	2	2	1,5	75,0	75,0

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

Załącznik nr 3

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2009			Wykonanie 2010			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70**	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem	1 659	86 502	4 345	1 652	83 383	4 206	96,8
	<i>status zatrudnienia*</i>							
	01	272	12 579	3 854	270	12 486	3 854	100,0
	02	3	449	12 472	3	388	10 778	86,4
	03	1 378	72 653	4 394	1 379	70 467	4 258	96,9
	10	1	118	9 833	0	42	-	x
	16	5	703	11 717	-	-	-	x
1.	dział 750 Administracja publiczna	1 659	86 502	4 345	1 652	83 383	4 206	96,8
1.1.	rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej <i>status zatrudnienia*</i>	341	21 436	5 239	350	20 806	4 954	94,6
	01	41	1 508	3 065	43	1 598	3 097	101,0
	02	3	449	12 472	3	388	10 778	86,4
	03	291	18 658	5 343	304	18 778	5 147	96,3
	10	1	118	9 833	0	42	-	x
	16	5	703	11 717	-	-	-	x
1.2.	rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej <i>status zatrudnienia*</i>	1 318	65 066	4 114	1 302	62 577	4 005	97,4
	01	231	11 071	3 994	227	10 888	3 997	100,1
	03	1 087	53 995	4 139	1 075	51 689	4 007	96,8

* Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

01 osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe.

03 członkowie korpusu służby cywilnej.

10 żołnierze i funkcjonariusze.

16 osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe niebędące kierowniczymi stanowiskami państwowymi.

** Zgodnie z przepisami rozdziału 12 § 20 pkt 11 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401-405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celnej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

Załącznik nr 4

Kalkulacja oceny końcowej część 64 – Główny Urząd Miar

Oceny wykonania budżetu części 64 – Główny Urząd Miar dokonano stosując kryteria³⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2010 roku*.

Dochody: 70 399 tys. zł

Wydatki: 125 916,3 tys. zł

Łączna kwota G: 196 315,3 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = D : G$ (0,3586)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G$ (0,6414)

Ocena częściowa dochodów: pozytywna (5)

Ocena częściowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy $Wk: 5 \times 0,6414 + 5 \times 0,3586 = 5$

Ocena końcowa: pozytywna.

³⁹ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

Załącznik nr 6

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Komisja Finansów Publicznych
6. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Komisja Gospodarki
8. Minister Finansów
9. Minister Gospodarki
10. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
11. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
12. Prezes Głównego Urzędu Miar.